

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Kozma Gábor jogtanácsos által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a dr. Máté Péter ügyvéd (képviselő címe) által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Heves Megyei Bíróság 2007. március 28. napján meghozott, P.20.191/2006/11. számú ítélete ellen, az alperes részéről 12. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 100.000 (százezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 900.000 (kilencszázezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes elkövető társaival jogosulatlanul igényelt vissza általános forgalmi adót, amellyel bűncselekményt is elkövettek. A Fővárosi Bíróság a vádlottak bűnösségét kimondó 1.B.327/1999/161. számú ítéletében az alperest az adócsalással okozott 679.049.630 forint kár megtérítésére is kötelezte; ebből 205.894.630 forint erejéig vele egyetemlegesen **B. P.**, 473.155.000 forint erejéig pedig **M. E.** és **V. K.** kártérítési kötelezettségét is megállapította. A Fővárosi Ítéltábla 2004. március 2-án meghozott 1.Bf.174/2003/31. számú ítéletével az első fokú ítéletet a polgári jogi igény tekintetében megváltoztatta és az alperes marasztalását a **M. E.-val** és **V. K.-val** közösen okozott 473.155.000 forint kár vonatkozásában mellőzte, mert a kárnak e részére a felperes az alperessel szemben magánindítványt nem terjesztett elő. Így

az elsőfokú bíróság a magánindítványon - amelyre a keresetre vonatkozó szabályok irányadóak - túlterjeszkedve marasztalta az alperest. Időközben a felperes a 473.155.000 forintos követeléséből 326.285.000 forintot engedményezett a ... Rt.-re.

A felperes az engedményezésre és az időközi törlesztésekre figyelemmel, keresetében 146.520.000 forint, valamint annak 1998. február 19-től járó kamatai megfizetésére kérte az alperest kötelezni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. A felperesi követelés jogalapját és összecszerűségét nem vitatta, arra hivatkozott azonban, hogy a felperes követelése elévült, s ezért bírói úton érvényesíthetatlenné vált.

Az elsőfokú bíróság az alperest a keresetnek megfelelően marasztalta. Kimondta, hogy a felperes kötelezettsége a Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.174/2003/31. számú ítéletével a perbeli követelésrészben már marasztalt **M. E.-val** és **V. K.nal** egyetemleges.

A döntését a következőkkel indokolta:

A Ptk. 364. § (4) bekezdése értelmében a bűncselekménnyel okozott kár 5 éven túl sem évül el mindaddig, amíg a bűncselekmény büntethetősége el nem évül. A büntetőeljárás jogerős befejezéséig a bűncselekménnyel okozott kár megtérítésére vonatkozó követelés elévülése nyugszik, mert addig nem állapítható meg, hogy a kárt valóban bűncselekménnyel okozták-e és a büntethetőség elévülési ideje - mely azonos a kártérítési igény elévülési idejével - ugyancsak nem határozható meg.

Azok a károk, amelyek megtérítését a felperes a perben követeli, 1996. március 22-e és 1998. május 18-a között történt bűncselekményt megvalósító, jogtalan általános forgalmi adó visszaigénylésekkel következtek be.

A büntetőeljárás 2004. március 2-áig, a másodfokú büntető ítélet meghozataláig nyugodott. A Btk. 33. § (1) bekezdés b) pontjára valamint a Btk. 35. § (1) bekezdésére figyelemmel az alperes által elkövetett bűncselekmény büntetési tételének felső határa 8 év; az ennek megfelelő elévülési időt utoljára a másodfokú büntetőítélet meghozatala szakította félbe 2004. március 2. napján. Az elévülés így csak 2012. március 2-án következne be. A felperes elévülési kifogása mindezt alaptalan volt, és az elévülés nem akadályozta az alperes marasztalását.

Az alperes a fellebbezésében az első fokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte.

Azzal érvelt, hogy az elévülés a károkozással elkezdődött, de a büntetőeljárás tartama alatt nyugodott. A nyugvás folytán a Ptk. 326. § (2) bekezdése értelmében a felperesnek az elévülés nyugvásának megszűnését követően 1 év állt a rendelkezésére, hogy az igényét érvényesítse. A felperes ennek az 1 éves elévülési időnek az eltelte után, 2006. március 23-án terjesztette elő a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmét, ezért a követelése bírói úton már nem volt érvényesíthető. Kiemelte, hogy a büntetőeljárás cselekmények csak az előterjesztett polgári jogi igény esetén szakítják félbe a kártérítési követelés elévülését.

A felperes csatlakozó fellebbezésnek nevezett ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását kérte. Előadta, hogy az alperes és társai a bűncselekményeket folytatólagosan követték el, ezért a büntethetőségük elévülése a PK.35. számú állásfoglalás értelmében az utolsó részcselekmény elkövetésének napján, 1998. február 18-án kezdődött, s az elévülési idő folyását a büntetőeljárás cselekmények megszakították.

Hangsúlyozta, hogy a Ptk. 360. § (4) bekezdését a büntetőjog elévülésre vonatkozó szabályai töltik ki tartalommal. A kártérítési igény elévülési ideje a Ptk. 360. § (4) bekezdése értelmében a büntethetőség elévülési idejével azonos. Az elévülési idő tehát nem a büntetési tétel felső határának felel meg. A kártérítési követelés elévülése ebből következően a büntethetőség elévülését megszakító utolsó büntetőeljárás cselekménytől számított 8 év elteltével következett be. A jogi okfejtésének megfelelően kérte az első fokú ítélet indokolásának megváltoztatását.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg. Helytálló érdemi döntést hozott és az ítéletének indokolása is csak részben szorult módosításra.

A jelen peres eljárás során - így a fellebbezési eljárásban is - a felek között abban a kérdésben bontakozott ki jogvita, hogy a felperes keresetben érvényesített - egyébként mind a jogalap, mind pedig az összegszerűség tekintetében elismert - kártérítési követelése a keresetlevél benyújtásának idején bírói úton érvényesíthető volt-e, vagy azt az elévülési idő lejártá megakadályozta-e.

A Ptk. 324. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a követelések öt év alatt elévülnek, ha jogszabály másként nem rendelkezik.

Az elévülés jogkövetkezményét a Ptk. 325. § (1) bekezdése akként határozza meg, hogy az elévült követelést bírósági úton érvényesíteni nem lehet.

A Ptk. 326. § (1) bekezdése szerint az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált.

A Ptk. 360. § (1) bekezdése kimondja, hogy a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékessé válik.

A Ptk. 360. § (4) bekezdése értelmében ha a kárt bűncselekménnyel okozták, az elévülés szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy öt évnél rövidebb idő alatt a követelés nem évülhet el. A bűncselekménnyel okozott kár esetén a követelés öt éven túl sem évül el mindaddig, amíg a bűncselekmény büntethetősége el nem évül.

A Btk. 33. § (1) bekezdésének b) pontja a büntethetőség elévülését a büntetési tétel felső határának megfelelő időhöz, de legalább három év elteltéhez köti.

A Btk. 35. § (1) bekezdése alapján az elévülést félbeszakítja a büntető ügyekben eljáró hatóságoknak az elkövető ellen a bűncselekmény miatt foganatosított büntetőeljárási cselekménye. A félbeszakítás napján az elévülés határideje ismét elkezdődik.

A felperesnek a keresetben érvényesített követelése azért keletkezett, mert az alperes 1996. március 22-e és 1998. május 18-a között jogosulatlanul igényelt vissza általános forgalmi adót. A Ptk. 360. § (1) bekezdésére, valamint a Ptk. 326. § (1) bekezdésére figyelemmel a felperes követelése ekkor vált esedékessé és ekkor kezdődött meg annak elévülése.

A Ptk. 360. § (4) bekezdése azonban - a Ptk. 324. § (1) bekezdésében írt felhatalmazás alapján - a bűncselekménnyel okozott károk tekintetében az elévülés idejét az általános polgári jogi elévüléshez képest eltérően határozza meg akként, hogy azt a büntethetőség elévüléséhez köti. Ez az utaló szabályozás pedig maga után vonja, hogy a polgári jogi elévülésnek e speciális eseteire az elévülés nyugvásának és félbeszakadásának a büntetőjogi szabályait kell alkalmazni azáltal, hogy a büntethetőség elévülését ezek határozzák meg. A Btk. 35. § (1) bekezdésére figyelemmel ebből olyan következtetés vonható le, miszerint a büntethetőség elévülését - továbbá ezen keresztül a bűncselekményből eredő kárigény elévülését - az elkövető ellen foganatosított és a büntetőeljárás előbbre vitelét szolgáló összes eljárási cselekmény félbeszakította.

Pontosításra szorul azonban az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontja, hogy az elévülést félbeszakító utolsó eljárási cselekmény a másodfokú büntető határozat kihirdetése lett volna. Ehhez ugyanis büntethetőséggel összefüggő határidő nem kapcsolódik, a jogerős büntető ítélettel a büntetés végrehajthatóságának elévülése veszi kezdetét. Ebből következően a perbeli esetben a büntethetőséget félbeszakító utolsó büntetőeljárási cselekmény a másodfokú tárgyalásra szóló idézés volt, az elévülés azonban nyilvánvalóan ehhez az időponthoz képest sem következett még be a keresetlevél benyújtásakor.

Az elévülést megszakító büntetőeljárási cselekmények miatt minden esetben újra kezdődő hosszú elévülési időre figyelemmel, nem volt szerepe az elévülés nyugvásának. A büntetőeljárás folyamatban léte a felperest az igényének érvényesítésében a Pp. 4. § (1) és (2) bekezdéseinek rendelkezései értelmében egyébként sem akadályozta. Az elévülés nyugvásával kapcsolatos okfejtést az ítéltábla mindezt az első fokú ítélet indokolásából mellőzte.

A felperes a csatlakozó fellebbezésnek címzett beadványában az elévüléssel kapcsolatos jogi álláspontját ismertette, s azt a másodfokú határozat indokolásánál kérte figyelembe venni. Az érdemi fellebbezési ellenkérelme azonban az első fokú ítélet helybenhagyására irányult. A Pp. 3. § (2) bekezdése szerint a bíróság a fél által előadott kérelmeket, nyilatkozatokat nem alakszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint veszi figyelembe. Az ítéltábla ezért a felperes csatlakozó

fellebbezésnek címzett beadványát fellebbezési ellenkérelemnek tekintette, és az abban előadottakat az ítéletének indokolásában értékelte.

A kifejtettekre tekintettel az ítélet tábla az első fokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján, indokainak részbeni módosításával helybenhagyta.

A sikertelenül fellebbező alperes a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes perköltségét megfizetni. Az alperes személyes költségmenetessége folytán le nem rótt eljárási illetéket a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2007. november 23.

. Molnár Ambrus s. k. a tanács elnöke, Dr. Szücs József s. k. előadó bíró, Dr. Németh László s. k. bíró